

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ»

Мартиненко В.Б., Крутікова Е.І., Талаш В.В., Кетова О.М., Шафарчук В.М.

Полтавський державний медичний університет

Медичну освіту в закладах вищої освіти необхідно покращувати шляхом ефективної організації й інформатизації навчального процесу, упровадження передових наукових розробок у практику викладання, забезпечення високого професіоналізму викладачів і створення сучасної навчально-методичної бази в медичній галузі.

Ключові слова: медична освіта, єдиний освітній простір, інтерактивні методи навчання, дистанційне навчання.

Medical education in higher education needs to be improved by effective organization and informatization of the educational process, the introduction of advanced scientific developments in teaching practice, ensuring high professionalism of teachers, creating a modern educational and methodological base in the medical field.

Key words: medical education, common educational space, interactive teaching methods, distance education.

Вступ. Вітчизняна система охорони здоров'я нині перебуває в активному пошуку шляхів виходу з кризової ситуації й побудови нової моделі охорони здоров'я, наближеної до європейських стандартів. Процес реформування галузі охорони здоров'я потребує зміни парадигми медичної освіти [1; 5]. Визначальними тенденціями розвитку сучасної системи освіти стали глобалізація, поглиблення, фундаменталізація й посилення гуманістичної спрямованості. Стратегічна мета розвитку вищої медичної освіти в країнах світу – отримання бажаної якості освіти з визначеними показниками, що є запорукою якісної підготовки висококваліфікованого спеціаліста і на етапі здобуття вищої освіти, і протягом усього життя [8]. Адже в умовах глобалізації між постачальниками освітніх послуг у світі відбувається конкуренція в галузі кадрових ресурсів, у тому числі й у медичній галузі.

Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлює необхідність вносити корективи в підготовку й підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їхньої освіти до міжнародних стандартів [6]. Саме тому якість освіти в ЗВО необхідно покращити шляхом ефективної організації й інформатизації навчального процесу, упровадження передових наукових розробок у практику викладання, забезпечення високого професіоналізму викладачів, створенням сучасної навчально-методичної бази в медичній галузі [5].

Підготовка кадрів для системи охорони здоров'я має враховувати реальну потребу країни в конкретних спеціалістах і забезпечувати потребу пацієнтів у доступі до якісної медичної допомоги. Медичні кадри – це стратегічний капітал, тож 70% усіх капіталовкладень у сферу охорони здоров'я у світі спрямовується саме на кадрове забезпечення. Мета реформування вищої медичної освіти України – випуск спеціалістів, конкурентоздатних на світовому ринку праці.

Основна частина. Навчально-методична робота на кафедрі акушерства та гінекології №1 Полтавського державного медичного університету (ПДМУ) побудована з урахуванням навчальних планів, програм, за Болонською системою навчання [2]. Болонський процес офіційно розпочато в 1999 році з підписання Болонської декларації, яка базується на принципах збереження фундаментальних цінностей європейських університетських традицій, проте покликана сприяти зміцненню зв'язків між вищими навчальними закладами в усьому світі.

При виконанні навчального плану на кафедрі всі учасники навчального процесу беззаперечно дотримуються місії, візії та ключових цінностей, які покладені на ПДМУ. Місія – це підготовка висококваліфікованих фахівців для системи охорони здоров'я, розвиток фундаментальної й прикладної науки, надання професійної медичної допомоги населенню, формування високоосвічених, вільних демократичних і національно-свідомих людей. Візія – це лідерство в медичній освіті, науковій діяльності, підготовці висококваліфікованих конкурентоспроможних в Україні та за її межами фахівців-професіоналів у галузі охорони здоров'я, в опануванні практичних навичок найвищої якості, програмах міжнародного співробітництва і мобільності. Ключові цінності – це людина, відповідальність, професіоналізм, лідерство, гуманізм, духовність, креативність, академічна доброчесність.

На кафедрі навчаються студенти IV, V і VI курсів медичних факультетів №1 і №2 і міжнародного факультету. Методичне забезпечення навчального процесу здійснюється за рахунок навчальних програм, силабусів і методичних рекомендацій для студентів і викладачів, підручників і посібників, виданих українською й англійською мовами.

Для забезпечення навчальної програми видано 4 підручники, понад 20 посібників українською мовою і 2 англійською мовою. Крім того, на практичних заняттях і лекціях використовуються тематичні стенди, навчальні відеофільми й відеослайди [4; 7]. Усі лекції мають мультимедійний супровід. Навчально-методичні матеріали на кафедрі постійно оновлюються. Для навчання студентів використовуються телекомунікаційні технології, які дозволяють проводити демонстрацію оперативних втручань у навчальній кімнаті.

За останні роки видано 24 методичні рекомендації з грифом ЦМК, з уведенням Болонської системи надруковано понад 50 методичних розробок для студентів IV, V і VI курсів та викладачів.

Для навчання й контролю знань працює комп'ютерний клас, створені комп'ютерні програми з бази даних КРОК 2. Ураховуючи вимоги сьогодення, із 2011 році на кафедрі функціонує симуляційно-тренінговий навчальний центр, оснащений сучасними манекенами, розроблено методичні алгоритми для освоєння й закріплення практичних навичок і контролю знань студентів [3].

Навчальний процес забезпечують висококваліфіковані професіонали, серед яких 2 професори, 6 доцентів і 2 асистенти. Лікувально-консультативна робота кафедри проводиться на кількох базах: КП „Міський клінічний пологовий будинок Полтавської міської ради“ на 185 ліжок, який має відповідні структурні підрозділи: гінекологічне відділення, пологове відділення, відділення патології вагітності, поліклінічне відділення й клінічну та бактеріологічну лабораторію; КП „4-та міська клінічна лікарня Полтавської міської ради“ – 30 ліжок гінекологічного відділення й жіноча консультація; КНП „Полтавська центральна районна клінічна лікарня Полтавської районної ради“ – 60 ліжок акушерського й гінекологічного відділень і жіноча консультація.

Серед здобувачів вищої освіти – не лише вітчизняні студенти, а й майбутні лікарі з понад 50 країн світу, викладання яким здійснюється українською й англійською мовами.

В умовах пандемії навчання відбувалося за дистанційною й змішаною методиками [6; 9]. Знання здобувачів вищої освіти оцінювали за допомогою платформи ZOOM, на якій викладачі дистанційно проводять моніторинг і опитування, а також викладають лекційний матеріал. Активно запроваджується кейс-метод. Він містить набір клінічних випадків, які пропонуються користувачам у процесі навчання для аналізу в інтерактивному режимі. Використання мультимедіа-технологій при реалізації медичних кейсів допомагає досягти кращого розуміння складної проблеми пацієнта, наприклад, при діагностиці захворювання з нетиповою симптоматикою. Кейс зазвичай містить об'єктивні дані пацієнта: фото- і відеоматеріали огляду, результати досліджень, а також формулювання запитань, які виникають у процесі діагностики [4]. Важливі складові кейс-методу – оцінка знань здобувача освіти й пояснення помилок [3].

З метою забезпечення якості навчання в ПДМУ запроваджено інформаційну систему обліку й моніторингу відвідування занять і успішності студентів – «Електронний журнал успішності», який забезпечує відкритий доступ до оцінки навчальних досягнень студентів і реєстрів науково-педагогічних працівників. Викладачі університету створюють і реалізують типові освітні програми нового покоління, затверджені МОЗ України.

Висновки

Удосконалення навчального процесу в медичних ЗВО полягає в методичному забезпеченні студентів і викладачів навчальними програмами, силабусами з посиланнями на електронні й паперові носії інформації, корисними посібниками й підручниками, що містять матеріали сучасних клінічних протоколів, класифікацій, алгоритмів, виданими українською й англійською мовами.

Для покращення сприйняття студентами навчально-клінічного матеріалу необхідно використовувати телекомунікаційні технології, які дозволяють проводити демонстрацію оперативних втручань й навчальних кімнатах.

Для оптимізації й ефективності контролю знань здобувачів освіти потрібні комп'ютерні класи, комп'ютерні програми щодо бази даних КРОК 2, симуляційно-тренінгові навчальні центри, оснащені сучасними манекенами-фантомами й методичними розробками для опанування й закріплення практичних навичок.

В умовах пандемії активно використовується платформа ZOOM для семінарських і лекційних занять зі здобувачами вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Бабин І.І. Стратегія й сучасні тенденції розвитку вищої освіти в контексті європейського простору вищої освіти: [результати модернізації й реформування вищої освіти в Україні з 2005 по 2009 рік] / І.І. Бабин // Педагогіка і психологія. – К., 2009. – №2. – С. 61-71.
2. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья Саламанка-Прага-Берлін) / упоряд.: М.Ф. Степко, Я.Я. Болоубаш, В.Д. Шинкарук [та ін.]. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
3. Громова А. М. Контроль знань студентів при вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія» / Громова А. М., Мітюніна Н. І., Ляховська Т. Ю., Талаш В. В., Крутікова Е. І. //Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах: матеріали наук.-практ. конференції з міжнарод. участю. – Полтава: ВДНЗУ УМСА, 2018. – С.60-63.
4. Громова А. М. Особливості впровадження дистанційного навчання на кафедрі акушерства і гінекології №1 / Громова А. М., Мітюніна Н. І., Талаш В. В. //Актуальні питання сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали наук.-практ. конференції з міжнарод. участю. – Полтава: УМСА, 2021. – С.73-44.
5. Громова А. М. Підготовка студентів в умовах реформування системи охорони здоров'я / Громова А. М., Мітюніна Н. І., Мартиненко В. Б., Кетова О. М., Шафарчук В. М.//Актуальні питання сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали наук.-практ. конференції з міжнарод. участю. – Полтава: УМСА, 2021. – С.75-76.
6. Литвин Т. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти України: аналіз базових понять/ Т.Литвин// Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2012. – №2. – С. 9-14.
7. Лобач Н. В. Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів при вивченні медичної інформатики / Н. В.Лобач, С. Ю.Оленець, О. В.Сілкова // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : навч.-наук. конф. з міжнародною участю.– Полтава, 2017. – Т. 1. – С. 89-90.
8. Проблеми та перспективи вищої медичної освіти у реалізації Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я України / В. М. Мороз, Ю. Й. Гумінський, Л. В. Фоміна, Т. Л. Полеся // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр. : тези доповідей навч.-метод. конф. (Вінниця, 25 березня 2015 р.). – Вінниця, 2015. – С. 3–6.
9. Сілкова О. В. Педагогічна технологія візуалізації навчальної інформації / О. В. Сілкова, Н. В. Лобач // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2018. – Вип. 62. – С. 180-183.